παρευθὺς ὁ Δαβὶδ ἔπεσε καὶ τὸν ἐπροσκύνησε καὶ εἶπεν· ἵνα τί ἀκούῃς, Κύριέ μου, τοὺς ἐχθρούς μας ὅπου σοῦ λέγουν· αὐτοῦ ὁ Δαβὶδ ὅπου ζητεῖ τὴν ψυχήν σου· αὐτοῦ ὅπου σὲ ἔδωσεν ὁ Θεὸς εἰς τὰ χέριά μου σήμερον, καὶ εἶπα, νὰ μὴν τὸ δώσῃ ὁ Θεὸς νὰ βάλλω τὸ χέρι μου ἐπὶ τὸν Αὐθέντην μου· καὶ ἰδοὺ τὸ φόρεμά σου ὅπου τὸ κρατῶ, καὶ δὲν σὲ ἐφόνευσα· καὶ ἐσὺ πολλαῖς βουλαῖς ἐπεχείρησας νὰ μὲ φονεύσῃς, καὶ γνώρισε σήμερον πῶς δὲν ἔχω ἔχθραν εἰς τοῦ λόγου σου. Καὶ ἐσύ, ὅποιος καὶ ἂν εἶσαι, ὅταν πιάσῃς τὸν ἐχθρόν σου, μὴ θελήσῃς ἀποδοῦναι αὐτῷ κακὸν ἀντὶ κακοῦ· καὶ ἐὰν καὶ μυρίαις ὑβρίσαις ἀκούσῃς ὑπ' αὐτοῦ, ἐσὺ πάσχισε νὰ τὸν ἡμερώσῃς, καθὼς ἔκαμε καὶ ὁ Δαβὶδ εἰς τὸν ἐχθρόν του· καὶ ὄχι μόνον τὸν ἡμέρωσεν, ἀλλὰ καὶ ἐδάκρυσεν, ἐπειδὴ ἤκουσεν αὐτὸν ὅπου τοῦ ἔλεγε, Κύριέ μου Βασιλεῦ· τότε ὁ Σαοὺλ μετὰ μεγάλου θυμοῦ ἔλεγε πρὸς τὸν Δαβίδ· ἐσὺ εἶσαι δικαιότερος ἀπὸ ἐμένα, ὅτι ἐσὺ μοῦ ἔκαμες πολλαῖς εὐεργεσίαις, καὶ τώρα ἐχάρισές μου τὴν ζωήν μου, ἀντὶ τῶν μυρίων κακῶν ὅπου σοῦ ἀνταπέδωκα, καὶ δὲν μὲ ἐφόνευσας. Τί ἄλλο μακαριώτερον τοῦ πραοτάτου Δαβίδ, ὁ ὁποῖος, εἰς μίαν ὥραν ἀπάνω, ἡμέρωσε τὸν ἐχθρόν του. Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, ὄχι μόνον τὰς δυστυχίας τοῦ ἐχθροῦ του ἀποστρέφονται, ἀλλὰ οὐδὲ νὰ τὰς ἀκούσουσι θέλουν· ἀλλὰ ὄχι ἔτζη ὁ Δαβίδ, ἀμὴ καὶ τὸν ἐχθρόν του ἔσωσε, καὶ ἐτίμησε καὶ εἶπε, Κύριέ μου Βασιλεῦ, προσκυνήσας αὐτόν. Καὶ ὁ Σαοὺλ ὡσὰν εἶδε τὴν πολλήν του ταπείνωσιν καὶ πραότητα, ἐδάκρυσε καὶ εἶπεν αὐτοῦ τώρα, Παιδί μου, ἐγνώρισα σήμερον, ὅτι διὰ τὴν ταπείνωσίν σου ὁ Θεὸς θέλει σοῦ δώσῃ τὴν Βασιλείαν τῶν Ἑβραίων εἰς τὸ χέρι σου, καὶ εἰς ὅλους τοὺς Βασιλεῖς θέλει σταθῇ ἡ Βασιλεία σου· τοῦτο καὶ μόνον παρακαλῶ σε, Παιδί μου, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, νὰ μὴν ἐξολοθρεύσῃς τὸ σπέρμα μου ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Πατρός μου, ὡσὰν ἀποθάνω. Τί γοῦν ὁ Δαβίδ, μὴ νὰ ἐκενοδόξησεν εἰς ταῦτα; ὄχι· ἀλλὰ παρευθὺς ἔστερξε καὶ τὴν χάριν ἐπλήρωσε· καὶ τελευτήσαντος τοῦ Σαούλ, ὄχι μόνον δὲν ἀτίμησε τὰ Παιδία του, ἀλλὰ ἐτίμησε μεγάλως, καὶ τῆς τραπέζης αὐτοῦ τῆς Βασιλικῆς ἠξίωσεν, ὅτι καὶ πεσόντα ἀκούσας εἰς τὸν πόλεμον, ἔσχισε τὸ φόρεμά του τὸ Βασιλικόν, καὶ ἔβαλε χῶμα εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἔκλαιγε πικρῶς, λέγων· Σαούλ, Σαούλ, καὶ Ἰωάθαμ ἠγαπημένοι μου Αὐθένται, καὶ ὡραιότατοί μου Βασιλεῖς, τὰ νῦν καὶ πάντοτε καθ' ἕνας ἀπὸ ἐμᾶς ἂς ἐνθυμᾶται, καὶ ἂς μνημονεύῃ τὸν ἐχθρόν του, καὶ ζῶντας, καὶ μετὰ θάνατον νὰ εὔχεται ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ ἂν κάμνῃ χρεία νὰ κλαύσῃ ὑπὲρ ἐκείνου, μάλιστα ἐὰν καὶ ἔπαθεν ἐξ ἐκείνου ζημίαν μεγάλην. ἵνα μετὰ πολλῆς τῆς παρρησίας ἀπαιτήσῃ τοῦ Θεοῦ τὴν ἀνταπόδοσιν, καθὼς καὶ ὁ Δαβὶδ μετὰ τοῦ Σαοὺλ εἶναι νὰ ἰδῇ. Ποίαν γοῦν συγγνώμην θέλομεν ἔχῃ ἡμεῖς, ἀπερασμένα σφάλματα καὶ λυομένα νὰ ἐνθυμούμεσθεν, καὶ ἐκείνους ὅπου μᾶς ἐλύπησαν, νὰ τοὺς κακονομέσθεν; διότι καλὸν εἶναι νὰ μὴν ἀδικῇ τινὰς ἄλλον, ἀλλὰ καλλίτερος εἶναι ἐκεῖνος ὅπου ἀδικηθῇ, καὶ μὴ ἀποδοῦναι „ κακὸν ἀντὶ κακοῦ. Ἔλεγε δὲ ὁ Νόμος τότε, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος ἐκκόπτειν· ἀλλὰ οὕτω Φιλόσοφος ἦτον ὁ Δαβίδ, ὑπερέβει τοῦ Νόμου τοῦ παλαιοῦ, καὶ αὐτοῦ τοῦ νέου· ἀλλὰ ἡμεῖς ὄχι μόνον χρεωστοῦμεν νὰ μὴν ἀποδίδωμεν κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἀλλὰ καὶ νὰ εὐεργετοῦμεν τοὺς ἐχθρούς μας, διότι λέγει ὁ „ Χριστός, εὔχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς· καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς.

μᾶς. Ποίαν λοιπὸν ἀπολογίαν ἔχομεν καὶ συγχώρησιν μετὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ, μὴ φθάνοντες εἰς „ τὰ μέτρα τῶν παλαιῶν Ἁγίων, πρὶν τοῦ Χριστοῦ; διότι λέγει ὁ Χριστός, ἐὰν μὴ περισσεύσῃ „ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν, περισσότερον ἀπὸ τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν· διότι ἄκουσον τί λέγει ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Χριστόν· πόσαις φοραῖς νὰ μοῦ πταίσῃ ὁ Ἀδελφός μου καὶ νὰ τὸν συγχωρήσω; τάχα γίνεται ἕως ἑπτά; καὶ νομίζοντος μεγάλα φιλοτιμεῖσθαι καὶ πολλά, ὁ Χριστὸς τοῦ λέγει· δὲν σοῦ λέγω ἕως ἑπτά, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά, ὅπου εἶναι ὁ ἀριθμὸς τετρακόσιαις ἐνενήντα φοραῖς νὰ συγχωρήσῃς τὸν πταίσαντά σε· ἤγουν πάντοτε δηλοῖ τοῦτο, νὰ συγχωροῦμεν τὸν ἁμαρτήσαντα εἰς ἐμᾶς, διότι ἄλλο δὲν εὐφραίνεται ὁ Θεὸς ἔτζη δυνατά, ὡσὰν ὅταν δὲν ἀποδίδει τινὰς τῷ ζημιώσαντι αὐτὸν κακὸν ἀντὶ κακοῦ. Καὶ θέλει εἰπῇ ἐκεῖνος, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ἄνθρωπος ἀδύνατος, καὶ δὲν δύναμαι νὰ κάμω κακὸν εἰς τὸν ἀδικήσαντά με· ἐγὼ λέγω σου, πῶς δύνεσαι, ὅταν τὸν ὀργίζεσαι, καὶ τὸν καταρᾶσαι, καὶ τὸν ἀφορίζῃς, τὸν κατηγορῇς, καὶ τὸν κατακρίνῃς πάντοτε, καὶ εἰς ὅλους. Δὲν εἶναι αὐτὸ ἀνταπόδωμα, ὅταν τὸν ῥίχνῃς εἰς τὸν Θεόν; διότι αὐτὰ ὅλα εἰς τὴν ἐξουσίαν τὴν ἐδικήν μας στέκονται. Λοιπὸν ἐκεῖνος ὅπου δὲν κάμνει αὐτά, δὲν ἀποδίδει κακὸν ἀντὶ κακοῦ, καὶ οὗτος λαμβάνει μισθὸν παρὰ Θεοῦ. φανερὸν εἶναι, ὅτι εἰς τὸ θέλημά του ἦτον νὰ τὸ κάμῃ, καὶ δὲν τὸ ἔκαμε· διὰ τοῦτο ὅταν ἰδῇς τὸν ἐχθρόν σου, ὅπου ἔπεσεν εἰς τὰ χέριά σου, μὴ νομίσῃς ὅτι εἶναι καιρὸς τιμωρίας διατ' ἐκεῖνον, ἀλλὰ καιρὸς σωτηρίας· διότι τότε μάλιστα νὰ λυπηθῇς τὸν ἐχθρόν σου, ὅταν δύνασαι νὰ τοῦ κάμῃς κακόν, καὶ δὲν τοῦ κάμεις. Ἐὰν οὕτω κάμνωμεν εἰς τοὺς ἐχθρούς μας, καὶ τοὺς συγχωροῦμεν, ὅπου εἶναι ἀπὸ ὅλαις ταῖς μεγαλήτεραις ἀρεταῖς, θέλομεν ἀξιωθῇ νὰ ἀπολαύσωμεν τῶν μελλόντων καὶ αἰωνίων ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ὧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, σὺν τῷ Πατρί, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΙΓ'.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ,

Περὶ Ἀγάπης, καὶ Φιλαδελφίας.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ὁ Φιλάνθρωπος Θεὸς ἡμῶν, Ἀδελφοί, θέλει καὶ ἀγαπᾷ, ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ ἔχουν ἀγάπην ἀλλήλως τους, καὶ φιλίαν ἀληθινήν, καὶ πίστιν ἀχώριστον, διὰ τοῦτο ἔβαλε τοιαύτην ἀνάγκην εἰς ταῖς τέχναις καὶ δουλείαις τοῦ Κόσμου, διὰ νὰ χρειάζεται ἕνας τοῦ ἄλλου τὴν βοήθειαν καὶ τὴν ὑπηρεσίαν, εἰς τὸ καλὸν τοῦ γειτόνου του· διότι καὶ ὁ γεωργός, ὄχι τόσον σιτάρι σπέρνει ὅσον νὰ φθάσῃ μόνον εἰς τοῦ λόγου του· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ λεῖψις καὶ ἡ ἀπορία τοῦ καιροῦ ἤθελεν ἀπολέσῃ καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλ-